

Rusz głową kwiecień - maj

Część 1

„Chatka Puchatka”

Tymczasem Prosiaczek z Puchatkiem wędrowali Lasem, trzymając się za ręce. Puchatek tłumaczył Prosiaczkowi (...) ile czasu jeszcze upłynie, zanim wzejdzie jego żołądź.

- Spójrz, Puchatku - rzekł nagle Prosiaczek - coś tam siedzi na Sośnie.

- Tak, coś tam siedzi - przyznał Puchatek patrząc uważnie w górę.

- Tam siedzi jakieś Zwierzę. Prosiaczek złapał Puchatka za ramię na wypadek, gdyby Puchatek się przeląkł.

- Czy to jest jedno z tych Dzikich Zwierząt? - zapytał patrząc w przeciwną stronę.

Puchatek skinął łebkiem.

- To jest Jagular - powiedział.

- A co robią Jagulary? - spytał Prosiaczek z iską nadziei, że nic.

- One zaczajają się w gałęziach drzew i spadają na tego, kto przechodzi pod spodem - rzekł Puchatek - Krzys mi o tym powiedział.

- Może my lepiej nie będziemy przechodzić pod spodem, Puchatku? Żeby on tylko przypadkiem nie zleciał i czegoś sobie nie zrobił...

- One sobie nigdy nic nie robią - rzekł Puchatek - bo to są Świetni Złatywacze. Prosiaczek czuł w dalszym ciągu, że byłoby rzeczą nierozsądną znaleźć się pod Świetnym Złatywaczem, i właśnie miał już zamiar przedziutko pójść z powrotem po coś, czego zapomniał, gdy Jagular zawołał do nich z góry: - Pomocy! Pomocy!

- Jagulary zawsze tak robią - rzekł Puchatek mocno zaciekawiony. - Wołają „Pomocy! Pomocy!”, a kiedy patrzy się w górę, zlatują na dół na tego, kto patrzy.

- Ja patrzę w dół! - zawołał Prosiaczek tak głośno, aby Jagular nie popełnił czasem czegoś niestosownego.

Wykonaj polecenia:

1. Kto opowiada przygodę Puchatka i Prosiaczka?

a. narrator 3 – osobowy

b. Prosiaczek

c. Puchatek

d. narrator 1 – osobowy

2. Co na pewno rosło w lesie, przez który szli Puchatek z Prosiaczkiem?

a. sosna

b. buk

c. dąb

d. jarzębina

3. Co siedziało na drzewie?

a. Puchatek

b. Czarownica

c. jakieś Zwierzę

d. Prosiaczek

4. W czasie rozmowy z Puchatkiem Prosiaczek:

- a. uważnie patrzy we wskazanym kierunku
- b. odwraca głowę w przeciwnym kierunku
- c. patrzy Puchatkowi w oczy
- d. zamknął oczy

5. Co zdaniem Puchatka robią Jagulary?

- a. nic nie robią
- b. śpią spokojnie na drzewach
- c. oglądają wędrowców
- d. spadają na przechodzących pod drzewami

6. W zdaniu „Puchatek skinał łebkiem” – wskaż:

- a. podmiot - .....
- b. orzeczenie - .....

7. Rozwiń zdanie: „Puchatek skinał łebkiem...” – dodając określenie podmiotu.

.....

8. Wpisz podany czasownik – wędrować w odpowiedniej formie.

- a. co robiłem? - .....
- b. co robię? - .....
- c. co będę robił? - .....
- a. czasownik w czasie - .....
- b. czasownik w czasie - .....
- c. czasownik w czasie - .....

9. Puchatek lubi przekąsić małe conieco. Właśnie wylizuje baryłkę do czysta. Ułóż wyrazy w kolejności alfabetycznej. Podkreślone w nich litery utworzą hasło.

balon, zupa pomoc, kapusta, mapa, wiadro, kryjówka, nałewka, ognik, siano, lodowisko, toporek, wykaz, drzwi, bębenek

Część 2

„Rodzinny pstryk”

Dzisiaj właśnie Jakub jechał tramwajem do babci, i jechał długo, bo Warszawa jest przecież dużym miastem. A kiedy już przyjechał i zjadł obiad, babcia zapytała:

- Co chcesz robić?

- Chcę obejrzyć te albumy!

- Jakie albumy?

- Paulinko – wtrącił się dziadek – zapomniałaś, że obiecałeś Kubusiowi pokazać fotografie?

Po chwili Jakub zobaczył ślubne zdjęcie dziadków, a potem tatusia wtedy, kiedy był niemowlakiem, i tatusia trochę starszego, i jeszcze tysiąc innych tatusiów w różnym wieku. A potem jeden z tych tatusiów trzymał za rękę dziewczynę, a tą dziewczyną była mama.

- O, tu jest Magda! – zawołał dziadek. – Miesiąc wcześniej się poznali! A na tym drugim zdjęciu biorą ślub! No, poznasz wszystkich?

- To jest tatuś, a to mama – powiedział bez wahania Jakub. - To... ojej, ta elegancka młoda pani to chyba Matylda? A to?

- A tu stoi druga córka babci Matyldy... – powiedział dziadek.

- Oczywiście, przecież to ciotka Witusia! A ta malutka dziewczynka to musi być Kornelia!

Ojej, taka malutka, a teraz już chodzi do liceum...

Babcia przewróciła następną stronę albumu i znowu westchnęła.

- Zobacz, Ludwisiu – powiedziała do męża – to już jest zdjęcie z drugiej rocznicy ślubu naszego Władzia. Witusia trzyma na ręku dziecko, to jej młodsza córeczka, Lucia. Matylda ma dwie wnuczki, widzisz a my tylko wnuka...

- Jak to „tylko” – oburzył się Jakub. – To co, ja ci się nie podobam? Wolałabyś, babciu, żebym był dziewczynką?!

- Ależ skąd! – zaprzeczyła babcia. – Nigdy w życiu! Za nic w świecie bym nie chciała, żebys był kim innym, niż jesteś. Ale widzisz, mieliśmy tylko syna, twój tatę, i teraz chcielibyśmy mieć dziewczynkę. Chociaż jedną wnuczkę...

Wykonaj polecenia:

1. W jakim mieście mieszkają dziadek i babcia Jakuba?

.....
.....

2. Czym zajmowali się dziadkowie i wnuk po zjedzeniu obiadu?

.....
.....

3. Jak mieli na imię:

a) dziadek i babcia, z którymi Jakub oglądał zdjęcia?

.....

b) rodzice Jakuba?

.....

c) babcia Jakuba ze strony mamy?

.....

d) siostra mamy Jakuba?

.....

4. Ile córek ma ciocia Witusia?

a) żadnej

b) 1

c) 2

d) 3

5. Którym wyrazem o znaczeniu ogólnym objąłbyś (objęłabyś) wszystkie postaci, które pojawiły się w powyższym fragmencie?

a) zbiór

b) rodzina

c) dom

d) znajomi

6. Jak nazywamy stopień pokrewieństwa istniejący pomiędzy Kornelią i Jakubem?

a) są rodzeństwem

b) Kornelia jest córką Jakuba

c) w ogóle nie są spokrewnieni

7. Czyich zdjęć w albumie było najwięcej?

- a) jego dziadków
- b) jego rodziców
- c) jego ojca
- d) trudno powiedzieć

8. Ile siostr miała mama Kuby?

- a) żadnej
- b) 1
- c) 2
- d) trudno powiedzieć

9. Dlaczego babcia Paulina chciała mieć wnuczkę?

- a) uważa, że dziewczynki są grzeczniejsze
- b) posiadanie wnuczki jest oznaką szczęścia
- c) sądzi, że w każdej rodzinie powinien być chłopiec i dziewczynka
- d) miała najpierw syna, później wnuka, chciałyby się także trochę zajmować dziewczynką

10. Połącz definicje z nazwami pokrewieństwa.

- a) pradiadek a) syn brata
- b) wuj b) ojciec dziadka lub babci
- c) kuzyn c) brat ojca
- d) bratanek d) bliższy lub dalszy krewny

11. Odpowiedz na podstawie tekstu, co jest źródłem wiedzy Jakuba o przeszłości?

- a) podręcznik do historii
- b) archiwalne dokumenty
- c) legendy
- d) relacje i zdjęcia

12. Jakie znaczenie przede wszystkim mają zdjęcia oglądane przez Jakuba?

- a) historyczne
- b) artystyczne
- c) dokumentalne
- d) pamiątkowe

13. Połącz wyrazy z pierwszej kolumny z odpowiednimi wyrazami z drugiej (jeśli jest to konieczne, zmień formę wyrazów z drugiej kolumny).

- a) rodzina a) bliski
- b) małżeństw b) nierozzerwalne
- c) pokrewieństw c) liczne
- d) związek d) dobrana

14. W którym zestawie znajdują się wyłącznie wyrazy pokrewne?

- a) krewniak, pokrewny, rodzina, małżeństwo
- b) dziadek, babcia, wujek, mama
- c) ród, rodzina, rodzinny, rodzinka
- d) rodzina, urodziny, rodzynek, rocznica

15. W punkcie b) ćwiczenia 14 mamy do czynienia wyłącznie z:

- a) rzeczownikami
- b) czasownikami
- c) przymiotnikami
- d) przysłówkami

Część 3

„Maria Skłodowska – Curie i promieniotwórczość”

Ta Starym Mieście w Warszawie w domu pod numerem 16 przy ulicy Freneta mieści się siedziba Polskiego Towarzystwa Chemicznego i znajdujące się pod jego opieką Muzeum Marii Skłodowskiej - Curie. 7 listopada 1867 roku w nieistniejącej już dziś oficynie tego domu, w mieszkaniu rodziny nauczycielskiej Skłodowskich przyszło na świat piąte i ostatnie dziecko. Dziewczyńce nadano imiona Maria Salomea.

Jej matka, Bronisława, kierowała jedną z najlepszych pensji warszawskich, którą sama w przyszłości ukończyła. Ojciec Marii, Władysław Skłodowski, był również nauczycielem fizyki i chemii, podobnie jak jego ojciec - Józef.

Mieszkanie Władysława i Bronisławy Skłodowskich było zawsze związane ze szkołą.

Mania, jak ją nazywano w domu, wychowała się wśród rozmów o nauce i nauczaniu. Do największych przyjemności dziewczynki należało obserwowanie, jak ojciec reguluje barometr ścienny, lub zaglądnienie do szafy ze szkolnymi przyrządami do nauczania fizyki.

Nieprzeciętnie zdolne dziecko, obdarzone niezwykłą pamięcią, w wieku czterech lat nauczyła się czytać. Wśród książek, które czytała znajdowały się podręczniki i dzieła techniczne z biblioteki ojca.

W roku 1877 dziesięcioletnią Manię oddano na pensję. Większość koleżanek była o dwa lata starsza. Mimo że najmłodsza w klasie, była najlepszą uczennicą, i to ze wszystkich przedmiotów.

12 czerwca 1885 roku, mając niecałe 16 lat, ukończyła szkołę ze złotym medalem i najwyższą oceną z każdego przedmiotu.

W listopadzie 1891 roku Maria Skłodowska wyjechała do Paryża, powodowana pragnieniem studiowania nauk matematyczno-fizycznych...

Józef Hurwic

Skłodowska - Curie Maria /1367-1954/ polska uczona, pracująca we Francji, współtwórczyni nauki o promieniotwórczości, otrzymała w 1903 wraz z mężem Piotrem Curie, nagrodę Nobla za odkrycie pierwiastków – polonu i radu, oraz powtórnie w 1911 roku za badania nad radem.

OFICYNA - boczne skrzydło kamienicy, z wejściem od podwórka.

PENSJA - dawniej ogólnokształcąca prywatna szkoła żeńska, połączona z internatem.

POLON, RAD - promieniotwórcze pierwiastki chemiczne.

BAROMETR - przyrząd do mierzenia ciśnienia atmosferycznego.

Wykonaj polecenia:

1. Podkreśl szereg, który odpowiada życiorysowi Marii Skłodowskiej:

- a/ Polka, fizyk, chemia, odkrycie radu i polonu, Nagroda Nobla dwa razy
- b/ Polka, matematyk, nie odkrycie radu i polonu, Nagroda Nobla jeden raz
- c/ Francuzka, fizyk, odkrycie radu, bez nagrody Nobla
- d/ Francuzka, chemia, fizyka, odkrycie wszystkich pierwiastków, Nagroda Nobla dwa razy

2. Zapisz cyfrą arabską, ile lat żyła Maria Skłodowska?

.....

3. Wyobraź sobie, że przyjaźnisz się z rodzicami Marii Skłodowskiej. W roku 1867 wysyłasz do nich list. Zaadresuj kopertę:

.....
.....
.....
.....

4. Podaj nazwę miasta, w którym urodziła się najwybitniejsza polska uczona:

.....

5. Drugie imię Marii brzmiało:

- a/ Stanisława
- b/ Stefania
- c/ Eleonora
- d/ Salomea

6. Maria Skłodowska była:

- a/ jedynaczką
- b/ miała dwójkę rodzeństwa
- c/ miała trzech braci
- d/ miała czworo rodzeństwa

7. Spośród rodzeństwa była:

- a/ najstarsza
- b/ średnia
- c/ najmłodsza
- d/ druga z kolei

8. Maria urodziła się w rodzinie:

- a/ chłopskiej
- b/ inteligenckiej
- c/ robotniczej

9. Fizyka i chemia:

- a/ była małej Mani zupełnie obca
- b/ nie były dziewczynce obce
- c/ to dziedziny nauki, z którymi panna Skłodowska zetknęła się dopiero na studiach
- d/ to dziedziny nauki, których Maria Skłodowska nigdy nie poznała

10. Pan Skłodowski był:

- a/ lekarzem
- b/ właścicielem żeńskiej szkoły
- c/ nauczycielem chemii i fizyki

11. Podkreśl zdania prawdziwe:

- a/ Bronisława Skłodowska była analfabetką
- b/ żona Władysława Skłodowskiego była osobą wykształconą

- c/ matka Marii Skłodowskiej prowadziła pensję dla dziewcząt
- d/ matka Mani nigdy nie pracowała

12. Odpowiedz za pomocą zdania podrzędnie złożonego.
Ile lat miała Maria Skłodowska, kiedy nauczyła się czytać?

.....

.....

13. Sporządź wykres zdania zapisanego w punkcie 12.

.....

.....

.....

14. Wykreśl zdanie fałszywe.

- a/ mała Mania najbardziej lubiła bawić się lalkami
- b/ zabawy małej Mani były typowe jak na dziewczynkę
- c/ przyszła uczona najchętniej obserwowała nastawienie barometru, zaś ulubioną zabawą było korzystanie z przyrządów fizycznych
- d/ Maria Skłodowska była nieprzeciętnym dzieckiem

15. Kiedy Marię oddano na pensję miała:

- a/ VIII lat
- b/ IX lat
- c/ X lat
- d/ XI lat

16. Dokończ podane zdanie: Maria Skłodowska ukończyła szkołę w wieku lat: .....

17. Mania była:

- a/ uczennicą o nieprzeciętnych zdolnościach, najlepszą ze wszystkich przedmiotów
- b/ przeciętną uczennicą,
- c/ dzieckiem, któremu nauka sprawiała bardzo dużo trudności
- d/ uczennicą, która dwukrotnie nie była promowana do następnej klasy

18. Panna Skłodowska była:

- a/ najstarsza w klasie
- b/ w tym samym wieku co większość dziewcząt
- c/ najmłodsza w klasie

19. Maria Skłodowska studiowała:

- a/ w Warszawie
- b/ na Uniwersytecie Jagiellońskim
- c/ w Paryżu
- d/ w ogóle nie studiowała

20. Mąż Marii Skłodowskiej był:

- a/ Polakiem
- b/ Niemcem
- c/ Rosjaninem
- d/ Francuzem

21. Podkreśl te określenia, które Twoim zdaniem odpowiadają postaci wielkiej Polki.

- a/ niezależna

- b/ samodzielna
- c/ całkowicie podporządkowana rodzicom
- d/ niesamodzielna
- e/ niezaradna
- f/ decydująca o sobie i swoim życiu
- g/ zaradna

22. Druga część tekstu o Marii Skłodowskiej to:

- a/ notatka encyklopedyczna
- b/ fragment opowiadania
- c/ cytat z pieśni poświęconej wybitnej uczonej
- d/ wszystkie odpowiedzi są nieprawdziwe

23. Nagroda Nobla została ustanowiona przez:

- a/ Amerykanina Antoniego Nobla, wynalazcę żelazka elektrycznego
- b/ Szweda Alfreda Nobla, wynalazcę dynamitu
- c/ Polaka Alfreda Nobla, wynalazcę lampy naftowej
- d/ Niemca Manfreda Nobla, odkrywcę radu i polonu

24. Podkreśl nazwiska tych Polaków, którzy poza Marią Skłodowską - Curie otrzymali Nagrodę Nobla.

- a/ Henryk Sienkiewicz
- b/ Maria Konopnicka
- c/ Jan Brzechwa
- d/ Władysław Reymont
- e/ Józef Piłsudski
- f/ Mikołaj Kopernik
- g/ Czesław Miłosz
- h/ Jan Kochanowski,
- i/ Wisława Szymborska
- j/ Jan Paweł II

25. Podaj przynajmniej 4 określenia związane z polską noblistką:

- a/ pracowita
- b/ .....
- c/ .....
- d/ .....

CZAS REALIZACJI ZADAŃ

31 MAJA 2021

